Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

24 päivänä lokakuuta 2013 *

Tulliliitto ja yhteinen tullitariffi — Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioista (AKT-valtioista) peräisin olevien tuotteiden tuontia koskeva etuusjärjestelmä — Cotonoun sopimuksen liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevat 16 ja 32 artikla — Synteettisten kuitujen tuonti Nigeriasta Euroopan unioniin — Viejävaltion toimivaltaisten viranomaisten laatimien EUR.1-tavaratodistusten virheellisyys — Komissiolle tiedoksi toimitettua leimanäytettä vastaamaton leima — Jälkikäteen annettu todistus ja korvaava todistus — Yhteisön tullikoodeksi — 220 ja 236 artikla — Mahdollisuus soveltaa jälkikäteen etuustariffia, joka ei ollut enää voimassa palautushakemuksen jättämisajankohtana — Edellytykset

Asiassa C-175/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Finanzgericht München (Saksa) on esittänyt 16.2.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.4.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Sandler AG

vastaan

Hauptzollamt Regensburg,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: kymmenennen jaoston puheenjohtaja E. Juhász, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit A. Rosas ja C. Vajda (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.7.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Sandler AG, edustajinaan Steuerberater H.-M. Wolffgang, Rechtsanwältin N. Harksen ja Rechtsanwältin R. Hannemann-Kacik,

— Hauptzollamt Regensburg, asiamiehinään M. Brandl ja C. Stephan,

— Helleenien tasavalta, asiamiehenään F. Dedousi,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— Euroopan komissio, asiamiehinään L. Keppenne ja B.-R. Killmann,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen (EYVL L 317, s. 3), joka hyväksyttiin yhteisön puolesta 19.12.2002 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/159/EY (EUVL 2003, L 65, s. 27; jäljempänä Cotonoun sopimus), liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevien 16 ja 32 artiklan, yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1791/2006 (EUVL L 363, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi), 220 ja 236 artiklan ja tietyistä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 28.2.2007 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 214/2007 (EUVL L 62, s. 6; jäljempänä asetus N:o 2454/93), 889 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Sandler AG (jäljempänä Sandler) ja Hauptzollamt Regensburg (Regensburgin tullitoimipaikka, jäljempänä HZA) ja joka koskee kahta HZA:n päätöstä, joilla se vahvisti tuontitullit suoritettuaan jälkitarkastuksen sen vuoksi, etteivät Nigerian toimivaltaisten viranomaisten laatimissa EUR.1-tavaratodistuksissa olleet leimat vastanneet mainittujen viranomaisten Euroopan komissiolle tiedoksi toimittamia leimanäytteitä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Cotonoun sopimus

3 Euroopan unioni myönsi Cotonoun sopimuksella ei-vastavuoroisen tullietuuskohtelun Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmään kuuluvista valtioista (jäljempänä AKT-valtiot) peräisin oleville tuotteille. Sille myönnettiin tätä varten 31.12.2007 saakka oikeus poiketa Maailman kauppajärjestön (WTO) perustamisesta tehdyn sopimuksen, joka on allekirjoitettu Marrakechissä 15.4.1994 ja hyväksytty Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1), liitteessä 1A olevan tullitariffeja ja kauppaa koskevan vuoden 1994 yleissopimuksen (GATT) 1 artiklan 1 kohdan suosituimmuuslausekkeesta. Kyseistä järjestelmää ei ole voitu soveltaa enää 1.1.2008 lähtien.

4 Cotonoun sopimuksen 36 artiklan 3 kohdassa määrättiin, että neljännen AKT-valtioiden ja yhteisön yleissopimuksen nojalla sovelletut ei-vastavuoroiset kauppaedut pidetään valmisteluvaiheen ajan voimassa kaikkien AKT-valtioiden osalta kyseisen sopimuksen liitteessä V määritellyin ehdoin. Niinpä tietyt tuotteet, mukaan lukien AKT-valtioista peräisin olevat tekstiilit, voitiin tuoda Euroopan unioniin ilman tuontitulleja ja vaikutuksiltaan vastaavia maksuja. Mainitun sopimuksen 37 artiklan 1 kohdassa täsmennettiin, että valmisteluvaihe päättyy viimeistään 31.12.2007.

5 Saman sopimuksen liitteessä V määrättiin valmisteluvaiheen aikana sovellettavan kauppajärjestelmän soveltamisedellytyksistä. Mainitussa liitteessä olevan pöytäkirjan 1, joka koskee käsitteen ”alkuperätuotteet” (”peräisin olevat tuotteet”) määrittelyä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä (jäljempänä pöytäkirja 1), määräysten mukaan AKT-valtioista peräisin oleviin tuotteisiin sovellettiin

pöytäkirjassa 1 olevan 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan perusteella Cotonoun sopimuksen liitettä V silloin, kun tuotteet tuotiin unioniin siten, että samalla esitettiin viejävaltion tulliviranomaisten pöytäkirjassa 1 olevan 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti antama EUR.1-tavaratodistus.

6 EUR.1-tavaratodistuksissa piti olla viejävaltion tulliviranomaisten leima, jonka leimanäytteet oli pöytäkirjassa 1 olevan 31 artiklan 1 kohdan mukaan toimitettava tiedoksi komissiolle, joka toimitti ne jäsenvaltioille. Saman määräyksen mukaan EUR.1-tavaratodistukset hyväksyttiin etuuskohtelun soveltamista varten siitä päivästä, jona komissio sai tarpeelliset tiedot. Pöytäkirjassa 1 olevassa 31 artiklan 2 kohdassa määrättiin, että unioni ja AKT-valtiot avustavat toisiaan tullihallintojensa välityksellä EUR.1-tavaratodistusten aitouden tarkastamiseksi.

7 Pöytäkirjassa 1 olevassa 23 artiklassa määrättiin, että alkuperäselvitys oli esitettävä tuojamaan tulliviranomaisille kyseisessä maassa sovellettavien menettelyjen mukaisesti.

8 Pöytäkirjassa 1 olevassa 16 artiklassa, jonka otsikko oli ”Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset”, määrättiin seuraavaa:

”1. – – EUR.1-tavaratodistus voidaan poikkeuksellisesti antaa siihen merkittyjen tuotteiden viennin jälkeen, jos:

a) sitä ei ole annettu vientihetkellä erehdysten, tahattomien laiminlyöntien tai erityisolosuhteiden vuoksi, tai

b) tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että EUR.1-tavaratodistus on annettu, mutta sitä ei ole tuonnissa hyväksytty teknisistä syistä.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa viejän on ilmoitettava hakemuksessaan EUR.1-tavaratodistukseen merkittyjen tuotteiden vientipaikka ja -päivä sekä perusteet pyynnölleen.

3. Tulliviranomaiset voivat antaa EUR.1-tavaratodistuksen jälkikäteen vasta todettuaan viejän hakemuksessa annettujen tietojen olevan vastaavien asiakirjojen mukaisia.

4. Jälkikäteen annettuihin EUR.1-tavaratodistuksiin on tehtävä jokin seuraavista merkinnöistä:

’NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT’, ’DÉLIVRÉ A POSTERIORI’, ’RILASCIATO A POSTERIORI’, ’AFGEGEVEN A POSTERIORI’, ’ISSUED RETROSPECTIVELY’, ’UDSTEDT EFTERFØLGENDE’, ’ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ’, ’EXPEDIDO A POSTERIORI’, ’EMITIDO A POSTERIORI’, ’ANNETTU JÄLKIKÄTEEN’, ’UTFÄRDAT I EFTERHAND’.

5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettu merkintä tehdään EUR.1-tavaratodistuksen kohtaan ’Huomautuksia’.”

9 Pöytäkirjassa 1 olevassa 18 artiklassa, jonka otsikko on ”EUR.1.-tavaratodistuksen antaminen aikaisemmin annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella”, määrättiin seuraavaa:

”Kun alkuperätuotteet asetetaan AKT-valtiossa tai [unionissa] tullitoimipaikan valvontaan, alkuperäinen alkuperäselvitys voidaan korvata yhdellä tai useammalla EUR.1-tavaratodistuksella kaikkien näiden tuotteiden tai niistä osan lähettämiseksi muualle AKT-valtioihin tai [unioniin]. Korvaavat EUR.1-tavaratodistukset antaa se tullitoimipaikka, jonka valvontaan kyseiset tuotteet asetetaan.”

10 Pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklassa, jonka otsikko on ”Alkuperäselvityksen tarkastaminen”, määrättiin seuraavaa:

”1. Alkuperäselvityksen jälkitarkastus suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojamaan tulliviranomaisilla on aihetta epäillä tällaisten asiakirjojen aitoutta, tuotteiden alkuperäasemaa tai muiden tässä pöytäkirjassa määrättyjen vaatimusten täyttymistä.

2. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovellettaessa tuojamaan tulliviranomaiset palauttavat viejämaan tulliviranomaisille EUR.1-tavaratodistuksen ja kauppalaskun, jos se on esitetty, kauppalaskuilmoituksen tai näiden asiakirjojen jäljennökset ja esittävät tarvittaessa perusteet tiedustelun tekemiseen. Jälkitarkastuspyynnön tueksi toimitetaan kaikki asiakirjat ja saadut tiedot, joiden perusteella alkuperäselvityksessä olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

3. Tarkastuksen suorittavat viejämaan tulliviranomaiset. Tätä varten niillä on oikeus vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia.

4. Jos tuojamaan tulliviranomaiset päättävät lykätä etuuskohtelun myöntämistä kyseisille tuotteille siihen asti, kun tarkastuksen tulokset on saatu, ne voivat luovuttaa tuotteet tuojalle, jos tarpeellisiksi katsotut varmuustoimenpiteet toteutetaan.

5. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat aitoja ja voidaanko kyseisiä tuotteita pitää AKT-valtioiden – – alkuperätuotteina ja täyttävätkö ne tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

6. Jos epäilyyn aihetta antaneessa tapauksessa vastausta ei ole saatu kymmenen kuukauden kuluessa tarkastuspyynnön päivämäärästä tai saadussa vastauksessa ei ole riittävästi tietoja sen ratkaisemiseksi, ovatko kyseiset asiakirjat aitoja tai mikä on tavaroiden tosiasiallinen alkuperä, tarkastamista pyytäneet tulliviranomaiset epäävät etuuskohtelun myöntämisen, paitsi poikkeuksellisissa olosuhteissa.

7. Jos tarkastusmenettely tai muut käytettävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan, että tämän pöytäkirjan määräyksiä rikotaan, AKT-valtio suorittaa omasta aloitteestaan tai [unionin] pyynnöstä tarvittavat tutkimukset tai toteuttaa toimenpiteet tällaisten tutkimusten suorittamiseksi asianmukaista kiireellisyyttä noudattaen, jotta tällaiset rikkomukset voidaan todeta ja estää; tätä tarkoitusta varten asianomainen AKT-valtio voi pyytää [unionia] osallistumaan näihin tutkimuksiin.”

11 Komissio on auttaakseen tuontijäsenvaltioita soveltamaan Cotonoun sopimuksen etuuskohtelujärjestelmiä koskevia määräyksiä julkaissut asiakirjan, jonka nimi on ”AKT–EY-kumppanuussopimuksen käsitteen ’alkuperätuotteet’ (’peräisin olevat tuotteet’) määrittelystä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä tehtyä liitteen V pöytäkirjaa 1 koskevat selittävät huomautukset” (EYVL 2002, C 228, s. 2; jäljempänä selittävät huomautukset).

12 Selittävien huomautusten 10, 15 ja 17 kohdassa on lisäselvitystä pöytäkirjassa 1 olevista 16 ja 32 artiklasta sekä esimerkkitapauksia ja tietoa niissä noudatettavasta menettelystä.

13 Selittävien huomautusten 10 kohdassa, jonka otsikko on ”16 artikla – Tekniset syyt”, mainitaan seuraavaa:

”EUR.1-tavaratodistus voidaan hylätä ’teknisistä syistä’, jos sitä ei ole laadittu määräysten mukaisesti. Kyse on tapauksista, joissa voidaan myöhemmin esittää jälkikäteen annettu todistus; tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi seuraavat tapaukset:

– –

— leima ja allekirjoitus puuttuvat (EUR.1-tavaratodistuksen kohta 11),

– –

— EUR.1-tavaratodistus on vahvistettu uudella leimalla, jonka leimanäytettä ei ole vielä toimitettu tiedoksi,

– –

Noudatettava menettely

Tavaratodistukseen on tehtävä merkintä ’ASIAKIRJA HYLÄTTY’, ja mainittava hylkäämisen syy tai syyt, minkä jälkeen todistus on palautettava tuojalle, jotta tämä voi hankkia jälkikäteen annettavan uuden todistuksen. Tulliviranomaiset voivat kuitenkin säilyttää valokopion hylätystä tavaratodistuksesta jälkitarkastusta varten tai jos on syytä epäillä vilpillistä toimintaa.”

14 Selittävien huomautusten 15 kohdassa, jonka otsikko on ”32 artikla – Etuuskohtelun epääminen ilman tarkastusta”, todetaan seuraavaa:

”Näissä tapauksissa alkuperäselvitystä ei voida käyttää. Tähän ryhmään kuuluvat erityisesti seuraavat tapaukset:

— tuotteet, joille on annettu EUR.1-tavaratodistus, eivät ole oikeutettuja etuuskohteluun,

— tavaran kuvaukselle varattua kohtaa (EUR.1-tavaratodistuksen 8 kohta) ei ole täytetty tai se koskee muita kuin tullille esitettyjä tavaroita,

– –

Noudatettava menettely

Tulliviranomaisten, joille alkuperäselvitys on esitetty, on tehtävä siihen merkintä ’EI VOIDA KÄYTTÄÄ’ ja otettava se haltuunsa uusien käyttöyrityksen estämiseksi.

Tuontimaan tulliviranomaiset ilmoittavat kohtelun epäämisestä viipymättä vientimaan tulliviranomaisille tapauksissa, joissa ne pitävät sitä aiheellisena.”

15 Selittävien huomautusten 17 kohdassa, jonka otsikko on ”32 artikla – Asiakirjojen aitouden aiheellinen epäileminen”, todetaan seuraavaa:

”Kyse on esimerkiksi seuraavista tapauksista:

– –

— EUR.1-tavaratodistuksesta puuttuu todistuksen antaneen viranomaisen allekirjoitus tai päiväys,

— tavaroiden, pakkausten tai muiden mukana seuraavien asiakirjojen merkinnät viittaavat muuhun alkuperään kuin EUR.1-tavaratodistuksen merkinnät,

– –

— asiakirjan vahvistamiseksi käytetty leima eroaa tiedoksi toimitetusta leimanäytteestä.

Noudatettava menettely

Asiakirja on lähetettävä sen antaneille viranomaisille jälkitarkastusta varten ja [on] ilmoitettava samalla tarkastuspyynnön esittämiseen johtaneet syyt. Siihen saakka, kun tarkastuksen tulokset saadaan, tulliviranomaiset voivat toteuttaa tarpeellisina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen sovellettavien tullien kantamisen.”

Tullikoodeksi

16 Tullikoodeksi on kumottu yhteisön tullikoodeksista 23.4.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 450/2008 (uudistettu tullikoodeksi) (EUVL L 145, s. 1), jonka tiettyjä säännöksiä alettiin soveltaa 24.6.2008 ja muita säännöksiä 24.6.2013. Kun otetaan huomioon pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aika, pääasiaan sovelletaan kuitenkin tullikoodeksissa vahvistettuja sääntöjä.

17 Tullikoodeksin 77 artikla koski tilanteita, joissa tulli-ilmoitus tehtiin automaattisen tietojenkäsittelyn avulla, ja siinä säädettiin, että tulliviranomaiset saivat tällöin vapauttaa ilmoituksen tekijän velvollisuudesta esittää liiteasiakirjat tulli-ilmoituksen yhteydessä. Tällaisissa tilanteissa kyseisiä asiakirjoja oli kuitenkin säilytettävä siten, että ne olivat tulliviranomaisten käytettävissä.

18 Tullikoodeksin 78 artiklassa sallittiin se, että tulliviranomaiset oikaisevat tulli-ilmoitusta sekä jälkitarkastavat tuotteiden luovutuksen jälkeen tuontia koskevat kaupalliset asiakirjat ja tiedot. Jos tulli-ilmoituksen oikaisemisesta tai jälkitarkastuksista ilmeni, että kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä on sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella, tulliviranomaisten oli toteutettava tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet käytettävissään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.

19 Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa täsmennettiin muun muassa aiheettomaksi todetun tullivelan palauttamista tai peruuttamista koskevasta menettelystä seuraavaa:

”Tuonti- tai vientitullit on peruutettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä tileihin kirjattaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

– –

Tulleja ei voida palauttaa tai peruuttaa, jos muun kuin lain mukaisen tullien määrän maksamiseen tai tileihin kirjaamiseen johtaneet seikat ovat johtuneet asianomaisen tietoisesta menettelystä.”

20 Tullikoodeksin 247 artiklan mukaan mainitun koodeksin täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä päätti komissio.

21 Asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan 1 kohdassa on tietty määrä tullien palauttamis- tai peruuttamismenettelyyn liittyviä sääntöjä tullietuuskohtelun myöntämisestä jälkikäteen, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jos palautus- tai peruutushakemus perustuu siihen, että tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottopäivänä on sovellettu tariffikiintiöön, tariffikattoon tai muuhun tullietuusmenettelyyn perustuvaa alennettua tuontitullia tai tullittomuutta, palautus tai peruutus voidaan myöntää ainoastaan, jos päivänä, jona hakemus tarvittavine liiteasiakirjoineen on jätetty:

— tariffikiintiö ei ole täyttynyt,

— muissa tapauksissa tavanomaisesti sovellettavia tulleja ei ole otettu uudelleen käyttöön.

Palautus tai peruutus on kuitenkin myönnettävä, vaikka edellisessä alakohdassa säädetyt edellytykset eivät täyty, jos alennettua tullia tai tullittomuutta ei ole tulliviranomaisten itsensä tekemän virheen vuoksi sovellettu tavaroihin, joiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeva ilmoitus sisälsi ja siihen oli liitetty kaikki alennetun tullin tai tullittomuuden soveltamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

22 Sandler luovutti 19.5.2005 ja 11.7.2007 välisenä ajanjaksona vapaaseen liikkeeseen unionissa sähköisesti tehdyillä tulli-ilmoituksilla ja ATLAS-järjestelmää käyttäen useita eriä synteettisiä kuituja. Hauptzollamt Hamburg-Hafen-Waltershof (Hampurin sataman keskustullitoimipaikka) (Saksa) luovutti kyseiset tavarat vapaaseen liikkeeseen sillä perusteella, että niiden ilmoitettu alkuperä eli Nigeria mahdollisti tullietuuskohtelun eli tullittomuuden myöntämisen. Tulliviranomaiset eivät edellyttäneet tulli-ilmoituksissa mainittujen EUR.1-tavaratodistusten esittämistä eivätkä tarkastaneet niitä.

23 HZA totesi tullikoodeksin 78 artiklan nojalla toteutetussa EUR.1-tavaratodistusten jälkitarkastuksessa vuonna 2008, että 34 EUR.1-tavaratodistukseen oli lisätty pyöreä leima, jonka reunaosassa oli tekstit ”NIGERIA CUSTOMS SERVICE” ja ”TIN CAN ISLAND PORT.LAGOS” sekä keskiosassa päiväyksen jälkeen teksti ”ASST.COMPTROLLER o/c Export Seat Releasing Officer”. HZA:n mukaan leima ei ollut Nigerian viranomaisten pöytäkirjassa 1 olevan 31 artiklan 1 kohdan nojalla komissiolle tiedoksi toimittaman leimanäytteen mukainen, koska viimeksi mainittu oli kaarenmuotoinen ja siinä oli tekstit ”NIGERIA CUSTOMS SERVICE” ja ”EXPORT SEAT” ja leiman keskiosassa päiväyksen jälkeen teksti ”TINCAN PORT”.

EUR.1-tavaratodistuksissa ollut leima	Nigerian viranomaisten tiedoksi toimittama leimanäyte

24 HZA:n ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle toimittamien tietojen mukaan Nigerian viranomaisten tiedoksi toimittamat leimanäytteet olivat olleet voimassa 1.7.2003 lähtien Cotonoun sopimuksen liitteessä V tarkoitetun etuusjärjestelmän päättymiseen eli 31.12.2007 saakka, eivätkä Nigerian viranomaiset olleet ilmoittaneet kyseisiä leimanäytteitä koskevista muutoksista kyseisten ajankohtien välisenä aikana.

25 Tästä syystä HZA ilmoitti Sandlerille 30.4.2008 päivätyllä kirjeellä, ettei EUR.1-tavaratodistuksia voitu hyväksyä ja että niihin oli tästä syystä lisättävä maininta ”asiakirja hylätty”. HZA täsmensi lisäksi, että tuontitullit oli kannettava, mutta kannettujen tullien palauttaminen oli kuitenkin mahdollista, jos uusi EUR.1-tavaratodistus esitetään. HZA määräsi 14.5.2008 ja 3.6.2008 tehdyillä kahdella tuontitullauspäätöksellä maksettavaksi tullia yhteensä 65 612,71 euroa ja käytti perusteena kolmansista maista peräisin oleviin tavaroihin sovellettavaa 4 prosentin tullia.

26 Sandler esitti 10.9.2008 EUR.1-tavaratodistukset, joissa oli komissiolle tiedoksi toimitettujen leimanäytteiden mukaiset leimat, ja haki kahden tuontitullauspäätöksen perusteella maksettujen tullien palauttamista. Kyseisten EUR.1-tavaratodistusten kenttään 7, jonka otsikko oli ”Huomautuksia”, oli tehty merkintä ”being issued in replacement of EUR.1 …” (annettu EUR.1 …:n tilalle) lisättynä HZA:n hylkäämien EUR.1-tavaratodistusten numerolla ja päiväyksellä.

27 HZA hylkäsi palauttamishakemuksen 22.9.2008 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan 1 kohdan mukaan etuuskohtelun myöntäminen jälkikäteen oli mahdollista ainoastaan, jos haettu tullietuus oli voimassa vielä palauttamishakemuksen tekohetkellä. Koska Cotonoun sopimuksen mukainen etuusjärjestelmä oli päättynyt 31.12.2007, Nigeriasta tuotuihin tavaroihin ei enää sovellettu mitään tullietuuskohtelua 1.1.2008 alkaen.

28 Sandler haki tullien palauttamista myös kohtuullisuusperusteella tullikoodeksin 239 artiklan nojalla. HZA hylkäsi myös kyseisen hakemuksen 23.2.2009 tekemällään päätöksellä.

29 Sandler teki kummastakin HZA:n päätöksestä oikaisuvaatimukset, jotka molemmat hylättiin. Tämän jälkeen Sandler nosti kanteen kummastakin päätöksestä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa. Mainittu tuomioistuin on yhdistänyt kyseiset kanteet.

30 Sandler esittää ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, että kolmannen valtion tulliviranomaisten hallinnollisen yhteistyön järjestelmässä antaman EUR.1-tavaratodistuksen virheellisyyttä on pidettävä virheenä, jota talouden toimija ei voi havaita. Sandlerin mukaan talouden toimijalla ei ole valvontavelvollisuutta, varsinkaan koska ei ole säädetty, että tarvittavaan leimanäytteeseen voisi tutustua tuojavaltion tulliviranomaisten toimipaikassa. Sandler esittää lisäksi, että alkuperäiset EUR.1-tavaratodistukset oli laadittu aineellisesti oikein ja että niissä oli ainoastaan vääränlainen leima. Se väittää, ettei kyse ollut tästä syystä myöskään pätemättömistä EUR.1-tavaratodistuksista. Sen mukaan väärän leiman lisätessään Nigerian viranomaiset tekivät yksinkertaisesti muotovirheen, joka niiden olisi pitänyt korjata antamalla jälkikäteen oikaistut EUR.1-tavaratodistukset.

31 Sandler esittää näkemyksensä tueksi, että käsiteltävässä asiassa olisi pitänyt soveltaa pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan mukaisen menettelyn sijasta mainitun pöytäkirjan 32 artiklan mukaista EUR.1-tavaratodistusten jälkitarkastusta, koska Cotonoun sopimuksen sopijapuolena olevan valtion toimivaltaisten viranomaisten laatimia alkuperäisiä EUR.1-tavaratodistuksia ei voitu kumota yksipuolisesti ilman kyseisen valtion viranomaisten myötävaikutusta. Sandlerin mukaan on niin, että jos EUR.1-tavaratodistus hylätään pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan perusteella, tavaran etuuskohteluun oikeuttava alkuperä on kiistaton ja ainoastaan asianmukaisten EUR.1-tavaratodistusten toimittaminen on valtiosisäisten hallinnollisten syiden vuoksi ongelmallista. Koska HZA ei ollut vaatinut pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan mukaista jälkitarkastusta, on Sandlerin mukaan katsottava, ettei sillä ollut mitään epäilystä etuuskohteluun oikeuttavan todistuksen aitoudesta.

32 HZA esittää olennaisilta osin, että pöytäkirjassa 1 olevaa 16 artiklaa voitiin soveltaa käsiteltävässä asiassa, koska alkuperäisissä EUR.1-tavaratodistuksissa oli leima, joka poikkesi selkeästi Nigerian viranomaisten tiedoksi toimittamista leimanäytteistä. HZA:n mukaan pöytäkirjassa 1 olevassa 16 artiklassa tarkoitetut tekniset puutteet koskivat vakavampia puutteita kuin mainitun pöytäkirjan 32 artiklassa tarkoitetut virheellisyydet. HZA esittää vielä, että käsiteltävässä asiassa todistuksessa ollut leima erosi täysin tiedoksi toimitetuista leimanäytteistä eikä ollut miltään osin samanlainen kuin ne, joten kyse ei sen mukaan ollut selittävien huomautusten 17 kohdassa tarkoitetusta EUR.1-tavaratodistuksen aitoutta koskevan epäilyn perusteeksi riittävästä ”erosta” tiedoksi toimitettuihin leimanäytteisiin. Pääasiassa kyseessä olevien leimojen ja Nigerian viranomaisten tiedoksi toimittamien leimanäytteiden ero on HZA:n mukaan niin merkittävä, ettei tullietuuskohtelun soveltaminen ole mahdollista.

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemisen kannalta on olennaista, onko HZA perustellusti hylännyt Sandlerin palautushakemuksen sillä perusteella, että asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan perusteella palautus voidaan myöntää ainoastaan, jos tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutuksen aikaan voimassa ollutta etuustariffia voitiin soveltaa edelleen palautushakemuksen jättämishetkellä. Jos asetuksen N:o 2454/93 889 artikla ei ole esteenä palauttamiselle tällaisissa olosuhteissa, ratkaisevaa on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan se, voivatko jäsenvaltion viranomaiset esittämättä pöytäkirjassa 1 olevaan 32 artiklaan perustuvaa muodollista jälkitarkastusvaatimusta tarkastaa ja/tai hylätä AKT-valtion myöntämän EUR.1-tavaratodistuksen, jos kyseisen valtion tulliviranomaiset ovat käyttäneet muuta kuin komissiolle tiedoksi toimitettua leimaa, ja näin ollen evätä tuojalta oma-aloitteisesti oikeuden tullietuuteen.

34 Tässä tilanteessa Finanzgericht München on päättänyt lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen N:o 2454/93] 889 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toista luetelmakohtaa tulkittava siten, että siinä säännellään palautushakemusta vain sellaisessa tapauksessa, jossa tavara on ensin luovutettu vapaaseen liikkeeseen kolmansien maiden tullia soveltaen mutta myöhemmin osoittautuu, että ilmoituksen vastaanottopäivänä olisi oikeastaan ollut sovellettava alennettua tuontitullia tai tullittomuutta (tässä tapauksessa etuustariffia) mutta oikeus siihen on palautushakemuksen tekopäivänä lakannut, sellaisin vaikutuksin, ettei määräaikaisen tullietuusjärjestelmän päättymiseen voida vedota asianomaista vastaan palautushakemuksen tekopäivänä, jos etuustariffi oli myönnetty tulliselvitysvaiheessa ja viranomaiset ovat vasta tullia jälkikäteen kannettaessa evänneet etuuden ja soveltaneet kolmansien maiden tullia?

2) Onko – – pöytäkirjassa 1 olevia 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 32 artiklaa tulkittava siten, että jos viejävaltio on varustanut EUR.1-tavaratodistuksen muunlaisella kuin komissiolle tiedoksi toimitetun leimanäytteen mukaisella leimalla, tuojavaltion tulliviranomaisten on epäselvissä tapauksissa pidettävä tätä poikkeamaa – – pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna teknisenä puutteena, jonka perusteella ne voivat ilman viejävaltion tulliviranomaisten myötävaikutusta todeta EUR.1-tavaratodistuksen pätemättömäksi?

3) Jos kysymykseen 2 vastataan myöntävästi:

a) Onko – – pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettava myös silloin, kun teknistä puutetta ei ole havaittu heti tuonnin yhteydessä vaan vasta tulliviranomaisen jälkitarkastuksessa?

b) Voidaanko – – pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 4 ja 5 kohtaa tulkita siten, että teknisen puutteen katsotaan korjautuneen, jos jälkikäteen annetun EUR.1-tavaratodistuksen kohtaan ”Huomautuksia” tehdyn merkinnän sanamuoto ei tosin vastaa mitään – – pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 4 kohdassa säädetyistä vaihtoehdoista mutta merkinnästä käy kuitenkin ilmi, että tullietuuskohtelutodistus on annettu jälkikäteen?

4) Jos kysymykseen 2 vastataan kieltävästi:

Onko tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tuontitullien maksamiseen ei ole ollut laillista velvollisuutta ja ne on siten kannettu jälkikäteen tullikoodeksin 220 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla perusteettomasti, jos tuojamaan tulliviranomainen ei olisi saanut todeta alun perin käytettyjä EUR.1-tavaratodistuksia pätemättömiksi ilman viejämaan tulliviranomaisten myötävaikutusta?

5) Onko siinäkin tapauksessa, että Cotonoun sopimuksen liitteen V pöytäkirjassa 1 olevassa 16 artiklassa tarkoitettu jälkikäteen annettu EUR.1-tavaratodistus esitetään myöhemmin, jälkikäteen kannettujen ja maksettujen tuontitullien palauttaminen tullikoodeksin soveltamisasetuksen 889 artiklan vuoksi mahdollista vain, jos etuustariffi on voimassa vielä palautushakemuksen tekopäivänä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toista luetelmakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä tullien palauttamista koskevalle hakemukselle silloin, jos tullietuuskohtelua on haettu ja se on myönnetty tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen yhteydessä ja jos tuojavaltion viranomaiset ovat vasta myöhemmin, tullietuusjärjestelmän voimassaoloajan päättymisen ja tavanomaisten tullien uudelleen käyttöön ottamisen jälkeen suoritetun jälkitarkastuksen yhteydessä kantaneet tullieron kolmansista maista peräisin oleviin tavaroihin sovellettavaan tulliin nähden.

36 Tässä yhteydessä on todettava, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyynnössään, että asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädetty poikkeus tullikoodeksin 236 artiklan soveltamisesta koskee sanamuotonsa mukaan ainoastaan tilanteita, joissa tavara on luovutettu vapaaseen liikkeeseen tavanomaisella tullilla mutta jossa jälkeenpäin ilmenee, että asiassa olisi voitu esimerkiksi etuusjärjestelmän perusteella vedota alennettuun tulliin tai jopa tullittomuuteen.

37 Niinpä pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa etuuskohtelua on haettu ja se on myönnetty tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen yhteydessä ja jossa tuojavaltion viranomaiset ovat vasta myöhemmin, etuusjärjestelmän voimassaoloajan päättymisen ja tavanomaisten tullien uudelleen käyttöönoton jälkeen suoritetun jälkitarkastuksen yhteydessä kantaneet tullieron kolmansista maista peräisin oleviin tavaroihin sovellettavaan tulliin nähden, asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toinen luetelmakohta ei voi olla esteenä mainitun erotuksen palauttamista koskevalle hakemukselle.

38 Niinpä esitetyistä kysymyksistä ensimmäiseen on vastattava, että asetuksen N:o 2454/93 889 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä tullien palauttamista koskevalle hakemukselle silloin, jos tullietuuskohtelua on haettu ja se on myönnetty tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen yhteydessä ja jos tuojavaltion viranomaiset ovat vasta myöhemmin, tullietuusjärjestelmän voimassaoloajan päättymisen ja tavanomaisten tullien uudelleen käyttöön ottamisen jälkeen suoritetun jälkitarkastuksen yhteydessä kantaneet tullieron kolmansista maista peräisin oleviin tavaroihin sovellettavaan tulliin nähden.

Toinen kysymys ja kolmannen kysymyksen ensimmäinen osa

39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään ja kolmannen kysymyksensä ensimmäisellä osalla, jotka voidaan käsitellä yhdessä, olennaisilta osin sitä, onko pöytäkirjassa 1 olevia 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 32 artiklaa tulkittava siten, että jos jälkitarkastuksessa ilmenee, että EUR.1-tavaratodistuksessa on leima, joka ei vastaa viejävaltion viranomaisten tiedoksi toimittamaa leimanäytettä, tuojavaltion tulliviranomaiset voivat hylätä kyseisen todistuksen ja palauttaa sen tuojalle, jotta tämä voi hankkia jälkikäteen annettavan todistuksen pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, sen sijaan, että ne aloittaisivat kyseisen pöytäkirjan 32 artiklan mukaisen menettelyn.

40 Tässä yhteydessä on huomautettava, että pöytäkirjassa 1 olevan 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan viejävaltion tulliviranomaisten antaman EUR.1-tavaratodistuksen esittäminen oli menettelyllinen ennakkoehto sille, että AKT-valtioista peräisin oleviin tuotteisiin voitiin soveltaa Cotonoun sopimuksen liitteellä V käyttöön otettua etuuskohtelua.

41 Pöytäkirjassa 1 olevan 31 artiklan 1 kohdassa määrättiin myös, että EUR.1-tavaratodistuksissa piti olla viejävaltion tulliviranomaisten leima, jota vastaavat leimanäytteet oli toimitettu komissiolle, joka toimitti ne edelleen jäsenvaltioille. Saman määräyksen toisen kohdan mukaan EUR.1-tavaratodistukset hyväksyttiin etuuskohtelun soveltamista varten siitä päivästä, jona komissio sai tarpeelliset tiedot.

42 On riidatonta, etteivät EUR.1-tavaratodistuksissa olleet leimat pääasian tilanteessa selvästikään vastanneet Nigerian viranomaisten komissiolle tiedoksi toimittamia leimanäytteitä, jotka olivat voimassa 1.7.2003 lähtien Cotonoun sopimuksen liitteessä V määrätyn etuusjärjestelmän voimassaolon päättymiseen eli 31.12.2007 saakka, ja etteivät Nigerian viranomaiset olleet tänä aikana ilmoittaneet mistään muutoksista.

43 Tästä seuraa, että pöytäkirjassa 1 olevan 31 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan tuojavaltion viranomaiset eivät joka tapauksessa voineet hyväksyä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia EUR.1-tavaratodistuksia.

44 Menettelystä, jota tuojavaltion viranomaisten on tällaisessa tilanteessa noudatettava, on todettava, ettei pöytäkirjaan 1 sisälly mitään määräystä, jossa nimenomaisesti rajattaisiin yhtäältä kyseisen pöytäkirjan 16 artiklassa ja toisaalta sen 32 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen soveltamisala. Niinpä kyseisessä pöytäkirjassa annettiin tietty harkintavalta tuojavaltion viranomaisille.

45 Valinta näiden kahden menettelyn välillä on tehtävä siten, että otetaan huomioon pöytäkirjassa 1 olevien sääntöjen ja selittävien huomautusten lisäksi kaikki käsiteltävän asian olosuhteet, mukaan lukien sen tosiseikasto.

46 Selittäviin huomautuksiin, jotka eivät tosin ole jäsenvaltioiden viranomaisia sitovia mutta jotka ovat hyödyllinen väline pöytäkirjan 1 määräysten yhdenmukaisen soveltamisen varmistamisessa, ei myöskään sisälly ohjeita tästä.

47 Kyseisten huomautusten 10 ja 17 kohta voivat ohjata viranomaisen toimintaa tilanteessa, jossa todistuksessa oleva leima ja tiedoksi toimitettu leimanäyte ovat erinäköisiä. Mainittujen huomautusten 10 kohdassa suositellaan sen tilanteen varalta, että käytössä on ”uusi leima, jonka leimanäytettä ei ole vielä toimitettu tiedoksi”, todistuksen palauttamista tuojalle, jotta tämä voisi hankkia jälkikäteen uuden todistuksen pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla. Sen sijaan samojen huomautusten 17 kohdassa neuvotaan siinä tilanteessa, että ”leima eroaa tiedoksi toimitetusta leimanäytteestä”, lähettämään todistus viejävaltion viranomaisille jälkitarkastusta varten pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan mukaisesti.

48 On kuitenkin huomautettava, että selittävien huomautusten 10 kohdassa mainitaan mahdollisuus soveltaa pöytäkirjassa 1 olevien 16 artiklan 1 kohdan ja 32 artiklan määräyksiä yhdessä ja vahvistetaan näin ollen, toisin kuin komissio on kirjallisissa huomautuksissaan esittänyt, etteivät kyseisten määräysten soveltamisalat ole toisiaan pois sulkevia. Mainitussa 10 kohdassa todetaan nimittäin, että tuontijäsenvaltion viranomainen, joka palauttaa hylätyn todistuksen tuojalle, jotta tämä voi hankkia jälkikäteen annettavan todistuksen pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan perusteella, säilyttää jäljennöksen hylätystä todistuksesta muun muassa pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan mukaista ”jälkitarkastusta” varten.

49 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että pöytäkirjalla, jolla vahvistetaan unionin ja kolmannen valtion välillä tehdyn sopimuksen liitteessä tavaroiden alkuperää koskevat säännöt, käyttöön otettu hallinnollisen yhteistyön järjestelmä perustuu keskinäiseen luottamukseen tuojajäsenvaltioiden

viranomaisten ja viejävaltion viranomaisten välillä ja että tavaroiden alkuperää koskevassa pöytäkirjassa vahvistettu yhteistyö voi toimia vain silloin, kun tuojavaltio tunnustaa viejävaltion lainmukaisesti tekemät arvioinnit (ks. asia C-409/10, Afasia Knits Deutschland, tuomio 15.12.2011, Kok., s. I-13331, 28 ja 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Keskinäisen luottamuksen vaatimusta ei kuitenkaan saata kyseenalaiseksi se, että pöytäkirjassa 1 sallitaan tuojavaltion viranomaisten valitsevan olosuhteiden mukaan joko kyseisen pöytäkirjan 16 tai 32 artiklassa määrätyn menettelyn. Toisin kuin Sandler ja komissio väittävät, kumpikin menettelyistä edellyttää viejävaltion viranomaisten myötävaikutusta, ja ainoa ero on se, ottavatko kyseisiin viranomaisiin yhteyttä tuojavaltion viranomaiset pöytäkirjassa 1 olevan 32 artiklan nojalla vai ottaako yhteyttä tuoja pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan nojalla. Molemmissa tapauksissa AKT-valtioista peräisin oleviin tuotteisiin voidaan soveltaa Cotonoun sopimuksen liitteellä V käyttöön otettua järjestelmää vasta viejävaltion viranomaisten myötävaikutuksen jälkeen. Niinpä pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan mukaan nimenomaan viejävaltion viranomaiset saattoivat viejän hakemuksen sisältyvien tietojen tutkimisen jälkeen antaa jälkikäteisen EUR.1-tavaratodistuksen. Viejävaltion viranomaiset suorittavat myös mainitun pöytäkirjan 32 artiklan mukaiset tarkastukset EUR.1-tavaratodistusten aitouden ja tuotteiden alkuperän vahvistamiseksi.

51 On myös hylättävä komission väite, jonka mukaan tuojajäsenvaltion viranomaiset voivat hylätä EUR.1-tavaratodistuksen ainoastaan silloin, jos ne epäilevät, että uusia leimasimia on olemassa ja että kolmannen valtion viranomaiset toimittavat leimanäytteet niille myöhemmin tiedoksi, kun taas silloin, jos ne eivät usko, että uusia leimoja toimitetaan niille tiedoksi, niillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin aloittaa pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklassa tarkoitettu jälkitarkastusmenettely. Käytännössä tuojajäsenvaltion viranomaisten olisi nimittäin mahdotonta erottaa näitä kahta tilannetta mielekkäästi toisistaan.

52 Siitä, voivatko tuontijäsenvaltion viranomaiset pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa leimojen eroavuutta ei ole havaittu välittömästi maahantuonnin yhteydessä vaan vasta jälkitarkastuksessa, vielä hylätä EUR.1-tavaratodistuksen ja velvoittaa tuojan noudattamaan pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaista menettelyä, on täsmennettävä, että kyseisessä määräyksessä tarkoitettu käsite ”tuonti” on ymmärrettävä komission esittämän mukaisesti laajasti ja näin ollen siten, että se kattaa lähtökohtaisesti koko ajanjakson tuojan kaikkien velvollisuuksien lakkaamiseen saakka.

53 Pöytäkirjassa 1 olevan 23 artiklan mukaan alkuperäselvitys oli esitettävä tulliviranomaisille tuontivaltion voimassa olevien menettelysääntöjen mukaisesti, mikä merkitsee pääasian kaltaisessa tilanteessa erityisesti tullikoodeksin noudattamista.

54 Tullikoodeksin 77 artiklan 2 kohdassa täsmennettiin tästä, että jos tullimuodollisuudet oli täytetty pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen automaattisen tietojenkäsittelyn avulla, tulliviranomaiset saivat hyväksyä sen, ettei EUR.1-tavaratodistuksia esitetä tulli-ilmoituksen yhteydessä vaan ne säilytetään tulliviranomaisten käytettävissä niiden myöhemmin suorittamia tarkastuksia varten. Tullikoodeksin 16 artiklassa säädettiin lisäksi, että asianomaisten oli säilytettävä kaikki asiakirjat ja tiedot voimassa olevissa säännöksissä vahvistetun määräajan ja vähintään kolme kalenterivuotta niiden antamistavasta riippumatta, ja tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa, luettuna yhdessä saman koodeksin 201 artiklan 2 kohdan kanssa, mahdollistettiin tullien määrää koskevan tiedoksiannon tekeminen siihen asti, kun kolme vuotta oli kulunut tulli-ilmoituksen hyväksymisestä.

55 Edellä esitetyn perusteella pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan ilmaisu ”ei ole tuonnissa hyväksytty teknisistä syistä” on luettava yhdessä saman pöytäkirjan 23 artiklan sekä tullikoodeksin 77 artiklan 2 kohdan kanssa siten, että kyseinen ilmaisu tarkoittaa ajankohtaa, jolloin tuojamaa tosiasiallisesti ensimmäistä kertaa tarkastaa EUR.1-tavaratodistukset menettelysääntöjensä mukaisesti. Niinpä mainittua ilmaisua voidaan soveltaa myös jälkitarkastuksen yhteydessä.

56 Näin ollen toiseen kysymykseen ja kolmannen kysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava, että pöytäkirjassa 1 olevia 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 32 artiklaa on tulkittava siten, että jos jälkitarkastuksessa ilmenee, että EUR.1-tavaratodistuksessa on leima, joka ei vastaa viejävaltion viranomaisten tiedoksi toimittamaa leimanäytettä, tuojavaltion tulliviranomaiset voivat hylätä kyseisen todistuksen ja palauttaa sen tuojalle, jotta tämä voi hankkia jälkikäteen annettavan todistuksen pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, sen sijaan, että ne aloittaisivat kyseisen pöytäkirjan 32 artiklan mukaisen menettelyn.

Kolmannen kysymyksen toinen osa

57 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kolmannen kysymyksensä toisella osalla olennaisilta osin selvittämään, onko pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 4 ja 5 kohtaa tulkittava siten, että EUR.1-tavaratodistusta, jonka 7 kohdassa, ”Huomautuksia”, ei tosin ole kyseisen määräyksen 4 kohdassa yksilöityä mainintaa vaan maininta, jonka on kuitenkin tulkittava tarkoittavan sitä, että EUR.1-tavaratodistus on annettu kyseisen pöytäkirjan 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti, on pääasian tilanteessa pidettävä sellaisena jälkikäteen annettuna EUR.1-tavaratodistuksena, joka voi mahdollistaa sen, että kyseisiin tavaroihin sovelletaan Cotonoun sopimuksen liitteellä V käyttöön otettua järjestelmää.

58 Tässä yhteydessä on huomautettava, että pöytäkirjassa 1 olevien 14 artiklan ja 15 artiklan 7 kohdan mukaan EUR.1-tavaratodistuksen on lähtökohtaisesti oltava annettu heti, kun tavaroiden vienti on tosiasiallisesti tapahtunut, jotta se voidaan esittää tuontivaltion tulliviranomaisille.

59 Pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 1 kohta on poikkeus tästä säännöstä siltä osin kuin siinä sallitaan, poikkeuksellisesti ja kyseisen pöytäkirjan 15 artiklan 7 kohdasta nimenomaisesti poiketen, EUR.1-tavaratodisten laatiminen viennin jälkeen erityisesti siinä tapauksessa, jos on osoitettu, että EUR.1-tavaratodistus on annettu mutta sitä ei ole hyväksytty tuonnissa teknisistä syistä.

60 Pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 4 ja 5 kohdassa edellytetään tässä yhteydessä, että jälkikäteen annettavien EUR.1-tavaratodistusten ”Huomautuksia” -kohtaan on lisättävä yksi erityisistä maininnoista, joiden täsmällinen sanamuoto on mainitussa 4 kohdassa, eli ”annettu jälkikäteen”.

61 Pääasiassa on sen sijaan riidatonta, että Sandlerin sen jälkeen, kun HZA hylkäsi sen alun perin esittämät EUR.1-tavaratodistukset, toimittamien EUR.1-tavaratodistusten – vaikka niissä oli komissiolle tiedoksi toimitettua leimanäytettä vastaava leima – ”Huomautuksia” -kohtaan ei sisältynyt pöytäkirjassa 1 olevan 16 artiklan 4 kohdassa yksilöityä erityistä mainintaa vaan maininta ”annettu tilalle” yhdessä päiväyksen ja hylättyjen EUR.1-tavaratodistusten numeron kanssa.

62 On totta, että viimeksi mainittu teksti voisi antaa ymmärtää, että Sandlerin jälkimmäisellä kerralla esittämät todistukset oli annettu pöytäkirjassa 1 olevan korvaavia todistuksia koskevan 18 artiklan perusteella.

63 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan todistuksen myöntänyt viranomainen on kyseisillä maininnoilla ilmaissut riittävän täsmällisesti, että myöhemmin annettujen EUR.1-tavaratodistusten oli määrä tulla alun perin annettujen etuuskohteluun oikeuttavien todistusten sijaan. Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että Sandler tai viejävaltion viranomaiset olisivat aikoneet vedota pöytäkirjassa 1 olevaan 18 artiklaan tai että kyseisen määräyksen soveltamisedellytykset täyttyivät.

64 Tällaisessa tilanteessa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset EUR.1-tavaratodistukset voitiin lähtökohtaisesti rinnastaa jälkikäteen annettaviin EUR.1-tavaratodistuksiin, eikä tuojavaltion viranomaisten ollut tästä syystä mahdollista olla hyväksymättä niitä sellaisenaan.

65 Niinpä tuojavaltion viranomaisten on kaikkien merkityksellisten olosuhteiden arvioimisen jälkeen joko hyväksyttävä uudet EUR.1-tavaratodistukset ensimmäisen todistuserän yhteydessä tehdyn teknisen virheen oikaisuna tai, jos niillä on aihetta epäillä kyseisten asiakirjojen aitoutta tai kyseessä olevien tuotteiden alkuperää, aloitettava pöytäkirjassa 1 olevassa 32 artiklassa tarkoitettu menettely.

66 Niinpä kolmannen kysymyksen toiseen osaan on vastattava, että pöytäkirjassa 1 olevia 16 artiklan 4 ja 5 kohtaa sekä 32 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että tuojavaltion viranomaiset kieltäytyvät hyväksymästä kyseisen pöytäkirjan 16 artiklan 1 kohdan mukaisena jälkikäteen annettuna EUR.1-tavaratodistuksena sellaista EUR.1-tavaratodistusta, joka tosin on kaikkien muiden kyseisen pöytäkirjan määräyksissä asetettujen edellytysten mukainen mutta jonka ”Huomautuksia”-kohdassa ei ole kyseisen määräyksen 4 kohdassa yksilöityä mainintaa vaan maininta, jonka on kuitenkin tulkittava tarkoittavan sitä, että EUR.1-tavaratodistus on annettu kyseisen pöytäkirjan 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jos kyseiset viranomaiset epäilevät kyseisen asiakirjan aitoutta tai kyseessä olevien tuotteiden alkuperää, niiden on aloitettava mainitun pöytäkirjan 32 artiklassa tarkoitettu tarkastusmenettely.

Neljäs kysymys

67 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen annettu vastaus, neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Viides kysymys

68 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, viidenteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

69 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 28.2.2007 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 214/2007, 889 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä tullien palauttamista koskevalle hakemukselle silloin, jos tullietuuskohtelua on haettu ja se on myönnetty tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen yhteydessä ja jos tuojavaltion viranomaiset ovat vasta myöhemmin, tullietuusjärjestelmän voimassaoloajan päättymisen ja tavanomaisten tullien uudelleen käyttöön ottamisen jälkeen suoritetun jälkitarkastuksen yhteydessä kantaneet tullieron kolmansista maista peräisin oleviin tavaroihin sovellettavaan tulliin nähden.**

2) **Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen Cotonoussa 23.6.2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen, joka hyväksyttiin yhteisön puolesta 19.12.2002 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/159/EY, liitteessä V olevassa pöytäkirjassa 1 olevia 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 32 artiklaa**

on tulkittava siten, että jos jälkitarkastuksessa ilmenee, että EUR.1-tavaratodistuksessa on leima, joka ei vastaa viejävaltion viranomaisten tiedoksi toimittamaa leimanäytettä, tuojavaltion tulliviranomaiset voivat hylätä kyseisen todistuksen ja palauttaa sen tuojalle, jotta tämä voi hankkia jälkikäteen annettavan todistuksen kyseisen pöytäkirjan 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, sen sijaan, että ne aloittaisivat mainitun pöytäkirjan 32 artiklan mukaisen menettelyn.

3) **Mainitussa pöytäkirjassa 1 olevia 16 artiklan 4 ja 5 kohtaa sekä 32 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että tuojavaltion viranomaiset kieltäytyvät hyväksymästä kyseisen pöytäkirjan 16 artiklan 1 kohdan mukaisena jälkikäteen annettuna EUR.1-tavaratodistuksena sellaista EUR.1-tavaratodistusta, joka tosin on kaikkien muiden mainitun pöytäkirjan määräyksissä asetettujen edellytysten mukainen mutta jonka ”Huomautuksia”-kohdassa ei ole kyseisen määräyksen 4 kohdassa yksilöityä mainintaa vaan maininta, jonka on kuitenkin tulkittava tarkoittavan sitä, että EUR.1-tavaratodistus on annettu kyseisen pöytäkirjan 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jos kyseiset viranomaiset epäilevät kyseisen asiakirjan aitoutta tai kyseessä olevien tuotteiden alkuperää, niiden on aloitettava mainitun pöytäkirjan 32 artiklassa tarkoitettu tarkastusmenettely.**

Allekirjoitukset